

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2017-02-06
meddelad i
Nacka strand

Mål nr M 1372-12

SÖKANDE

SSAB EMEA AB

c/o Advokat [REDACTED]

Alrutz Advokatbyrå,

Box 7394

103 92 Stockholm

Ombud: Advokat [REDACTED]

Adress som ovan

SAKEN

Tillstånd till anläggningar för mottagning och lagring av flytande naturgas samt utökad lagring av flytande syre; nu fråga om slutliga villkor efter prövotid

AnläggningsID i Miljöboken: 771

Koordinater (SWEREF99): N 6705997, E 524651

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar den prövotid som föreskrivits i domstolens deldom den 5 april 2013.

Dok.Id 484464

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 1104 131 26 Nacka strand	Augustendalsvägen 20	08-561 656 40 E-post: mmd.nacka.avdelning4@dom.se www.nackatingsratt.domstol.se	08-561 657 99	måndag – fredag 08:00-16:30

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen lämnade i deldom den 5 april 2013 SSAB EMEA AB (SSAB) tillstånd enligt miljöbalken att uppföra och driva anläggningar för mottagning och lagring av maximalt 500 ton samtidig lagring av flytande naturgas (LNG) samt av maximalt 1 200 ton samtidig lagring av flytande syre (LO_x) för användning vid bolagets anläggning i Borlänge. Tillståndet förenades med villkor. Domstolen sköt upp frågan om slutliga villkor avseende transport av LNG och möjligheterna för bolaget att vid anläggningen tillverka egen syrgas. Under prövotiden skulle SSAB utreda följande.

- Möjligheten att i samverkan med andra bolag som använder LNG ta in leveranserna via järnväg.
- Möjligheten att inom SSAB:s verksamhetsområde i Borlänge tillverka den syrgas som behövs för bolagets verksamhet.

Resultatet av utredningarna skulle, tillsammans med förslag till villkor som utredningarna kunde föranleda, redovisas till domstolen senast inom tre år från det att tillståndet togs i anspråk.

SSAB har kommit in med prövotidsredovisningarna. Bolaget har i samband därmed förklarat att det anser att prövotiden bör avslutas utan fastställande av ytterligare villkor.

Målet har avgjorts på handlingarna efter kungörelse av prövotidsfrågorna och sedan SSAB och de parter som varit aktiva i prövotidsfrågorna beretts tillfälle att slutföra sin talan.

PRÖVOTIDSREDOVISNINGARNA OCH SSAB:s YRKANDEN

SSAB har i huvudsak anfört följande (bolagets prövotidsredovisningar återfinns i dess helhet i bilaga 1).

Beträffande möjligheterna att i samverkan med andra bolag som använder LNG ta in leveranserna via järnväg får konstateras att någon hamnterminal för LNG med

järnvägsanslutning inte finns att tillgå. Dessutom saknas tillgång till järnvägs-
vagnar. Det framstår som oklart om och när en LNG-terminal för fartyg och järnväg
kan komma till stånd i Mellansverige, vilket kan bero på att marknadsförutsättnin-
garna uppfattas vara tveksamma. Mot den bakgrunden anser SSAB att den
uppskjutna frågan om leveranser via järnväg bör kunna avslutas utan fastställande
av ytterligare villkor.

När det gäller möjligheterna att inom SSAB:s verksamhetsområde i Borlänge
tillverka den syrgas som behövs för bolagets verksamhet kan den frågan för
närvarande inte besvaras på annat sätt än att den nuvarande förbrukningen av syrgas
är för liten för att motivera en egen produktionsanläggning. Den framtida
förbrukningen av syrgas kan komma att öka till följd av förbränningstekniska skäl,
men marknaden för bolagets produkter är svår att bedöma. Med hänsyn härtill bör
även den uppskjutna frågan om att inom verksamhetsområdet tillverka den syrgas
som behövs för bolagets verksamhet kunna avslutas utan ytterligare villkor. Dock
åtar sig bolaget att tills vidare i den årliga miljörapporten redovisa årets förbrukning
av syrgas så att bolaget håller frågeställningen levande och att den kan
uppmärksammas av tillsynsmyndigheten.

INKOMNA YTTRANDE

Miljönämnden i Borlänge kommun (nämnden), Länsstyrelsen i Dalarnas län
(länsstyrelsen) och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB) har yttrat
sig. De har alla accepterat att den uppskjutna frågan om leveranser via järnväg
avslutas utan ytterligare villkor.

Nämnden och MSB har båda begärt att frågan om fastställande av villkor kring
syrgastillverkning bör skjutas upp till utgången av 2019 då, enligt vad SSAB självt
uppgett, anrikningsprojektet för ugn 301 är genomfört och utvärderat. MSB har i
den delen även hävdatt att frågan inte bara kan ses ur ett renodlat ekonomiskt
perspektiv, utan att även riskerna i samband med transporter måste vägas in i
bedömningen. Länsstyrelsen har i den delen accepterat att den uppskjutna frågan

avslutas utan ytterligare villkor med hänsyn till det åtagande som SSAB gjort i målet.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen anser att prövotiden kan avslutas utan att ytterligare villkor föreskrivs SSAB. Skälen för det är följande.

Beträffande frågan om leveranser via järnväg ger den utredning som lagts fram i målet tillräckligt stöd för slutsatsen att den frågan nu kan avslutas utan att ytterligare villkor föreskrivs. Mark- och miljödomstolen har således i den frågan ingen annan uppfattning än den som förts fram av såväl SSAB som de remissmyndigheter som yttrat sig i prövotidsfrågorna.

När det gäller frågan om egen tillverkning av syrgas anser domstolen att den frågan är viktig och bör hållas levande i SSAB:s fortsatta miljöarbete. Det är dock tillräckligt att det säkerställs genom det åtagande som SSAB nu gjort och det allmänna villkor som föreskrivits i domstolens deldom den 5 april 2013.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV 425)

Överklagande senast den 27 februari 2017.

Johan Rosén

Jan-Olof Arvidsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Johan Rosén, ordförande, och tekniska rådet Jan-Olof Arvidsson.

SSAB EMEA AB
Borlänge

Mål M 1372-12
Prövotidsutredning
2016-04-26

Bilaga 1
Sid. 1(8)
N2.005.VMM.16.002

MÅKA TINGSRÄTT
Avdelning 4

INKOM: 2017-02-02
MÅLNR: M 1372-12
AKTBIL: 44

Prövotidsredovisning av:

- A. Möjligheten att i samverkan med andra bolag som använder LNG ta in leveranserna via järnväg**
- B. Möjligheten att inom SSABs verksamhetsområde i Borlänge tillverka den syrgas som behövs för bolagets verksamhet**

Bakgrund

Koppling till pågående prövotidsärende för NOx/Naturgas

Miljödomstolen har i deldom 2002-12-06 (Mål M112-06/M 1449/07 om utökad produktion till 3,2 M ton) ålagt bolaget att utreda möjligheterna att begränsa det totala utsläppet till luft av kväveoxider från fasta källor inom anläggningen till under 300 ton per år. Bolaget blev även ålagt att redovisa det aktuella läget beträffande naturgasintroduktion. SSAB åtog sig att utreda möjligheterna att nå NOx-målet genom förbränningstekniska åtgärder i varmvälsverkets ugnar.

Ett framgångsrikt arbete har genomförts med bl a utveckling av ny brännarteknik, syrgasanrikning av förbränningsluften samt bränslebyte från olja till naturgas i en av omvärmningsugnarna (ugn 302). Bolaget har hittills redovisat delresultat till Miljödomstolen vid sju tillfällen; december 2003, februari 2005, december 2006, december 2008, december 2010, december 2012 och december 2014. Slutredovisning och yrkande om slutliga villkor för NOx/Naturgas ska ske senast 2016-10-31.

Tillståndsprovning för lagring av flytande naturgas och flytande syre

Bolaget har genomgått en särskild tillståndsprocess för att få lagra de mängder naturgas och syrgas som krävdes för genomförande av planen för att uppnå NOx-målet.

Mark- och miljödomstolen har i mål M 1372-12 deldom 2013-04-05 lämnat SSAB EMEA AB tillstånd enligt miljöbalken att uppföra och driva anläggningar för mottagning och lagring av maximalt 500 ton samtidig lagring av flytande naturgas (LNG) samt av maximalt 1 200 ton samtidig lagring av flytande syre (LOx), för användning vid bolagets anläggning i Borlänge.

Frågan om slutliga villkor avseende transport av LNG och möjligheterna för bolaget att vid anläggningen tillverka egen syrgas blev uppskjuten under en prövotid. Under prövotiden ska bolaget utreda frågeställningarna under A och B ovan.

Resultatet av prövotidsutredningarna ska, tillsammans med de förslag till villkor som utredningarna kan föranleda, redovisas till domstolen senast inom 3 år från att tillståndet har tagits i anspråk.

Tillståndet togs i anspråk 2013-04-30 då lagringstankar började fyllas. Denna bilaga innehåller redovisning av utredningskraven under respektive huvudrubriker A och B.

A. Möjligheten att i samverkan med andra bolag som använder LNG ta in leveranserna via järnväg

1. Naturgasanvändning inom SSAB Borlänge

I november 2014 skedde en första provdrift med naturgas i två zoner i den oljeeldade ugn 302. Försöket var lyckat och efterföljdes av ombyggnationer där all oljeutrustning med tillhörande brännarsystem monterades bort och ersattes med motsvarande utrustning för naturgas. Från och med den 10 december 2015 eldas ugn 302 enbart med naturgas.

Under hösten 2015 har även Energicentral I konverterats från olja (Eldningsolja 5) till naturgas och bolaget hanterar inte längre tung eldningsolja inom verksamheten i Borlänge.

SSAB har 7 större anläggningar som använder bränsle i verksamheten och den totala fördelning av bränsleanvändningen är följande:

- Naturgas 44%
- Gasol 55%
- Olja 1% (lätt eldningsolja för ångproduktion)

Företagets bränslestrategi är att:

- fördela verksamhetens bränslebehov på (minst) två typer av bränslen
- avveckla den tunga eldningsoljan, EO5 (klart 2015)

I dagsläget finns inga planer för ytterligare konvertering till naturgas i verksamheten.

Under 2015 användes totalt ca 32 kton LNG som levererades från terminalen i Lysekil med tankbil till SSAB i Borlänge.

Transporterna har kunnat effektiviserats i och med att leverantören av LNG från 2015 använder tankbilar med större lastkapacitet, 30 ton/bil jämfört med tidigare 23 ton/bil. I dagsläget anländer ca 3 transporter per dygn för att förse bolaget med LNG.

2. Järnvägstransport av LNG

Alternativet att transportera LNG via järnväg har hittills inte varit möjligt på grund av att förutsättningar för infrastruktur saknats. För att järnvägstransporter av LNG ska vara möjliga måste följande förutsättningar vara uppfyllda:

- För ändamålet godkänd järnvägsvagn
- Terminal för lastning av LNG till järnvägsvagn
- Terminal för lossning av LNG från järnvägsvagn

I dagsläget är endast kriteriet för godkänd järnvägsvagn uppfyllt. I mars 2015 blev en modell av järnvägsvagn godkänd i EU för transport av LNG. I dagsläget finns det två tillverkade vagnar i Europa för kommersiellt bruk. Den första pilotleveransen kommer att ske i Tyskland under april 2016.

3. Etableringsläget – terminal för LNG-transport på järnväg

I Sverige finns idag ingen infrastruktur för lastning av LNG till järnvägsvagn. Marknadens efterfrågan av LNG motsvarar inte en nivå då det enligt leverantörerna finns förutsättning att investera i en infrastruktur för lastning av LNG till järnvägsvagnar.

I dagsläget finns två terminaler i Sverige (Nynäshamn, Lysekil) för utlastning av LNG och ingen av dem är aktuella för utlastning till järnväg p g a infrastrukturen. Ska järnvägsutlastning bli möjligt behöver erforderlig terminal byggas i t ex Gävle, eller annan lämplig plats där järnväg och hamn finns samlat.

Vår nuvarande gasleverantör fick i april 2015 miljötillstånd för att bygga en terminal i Gävle för lossning och utlastning av LNG till järnväg eller lastbil. Inget investeringsbeslut finns dock i dagsläget eftersom marknaden i Bergslagen inte har utvecklats i förväntad takt. En uppskattad byggnationstid från beslut är ca 2 år.

Så länge inget investeringsbeslut finns från gasleverantör om terminal i Gävle är det inte aktuellt att påbörja projekteringsarbete för terminal för mottagning inom SSABs verksamråde.

Dialog med andra bolag sker kontinuerligt genom olika samverkansgrupper och branschorganisationer som exempelvis Jernkontoret. År 2012 gjorde Jernkontoret en marknadsstudie om LNG till Bergslagen där SSAB, Outokumpu, Sandvik och Ovako deltog. Av dessa är det i dagläget endast SSAB i Borlänge som använder LNG i större volymer. Sedan årsskiftet 2015/2016 har även Sandvik i Sandviken börjat använda LNG om än i mindre mängder. Härutöver finns i dagsläget ingen information om ytterligare konverteringsplaner i regionen. En annan förklaring till att marknaden för LNG i Bergslagen inte har utvecklats i förväntad takt kan vara det finansiella läget inom stålbranschen, bl a beroende på den strukturella överkapaciteten inom stålbranschen i Europa. Dessutom kan priset på övriga bränslen som skett 2015 ha begränsat möjligheterna till de investeringar som t ex en konvertering från gasol till LNG skulle innebära.

4. Våra överväganden

I dagsläget saknas infrastruktur för lastning av LNG till järnvägsvagnar.
Bolaget ser inom överskådlig tid inte att järnvägstransport av LNG är ett alternativ till befintlig transport med tankbil utifrån rådande marknadssituation.

B. Möjligheten att inom SSABs verksamhetsområde i Borlänge tillverka den syrgas som behövs för bolagets verksamhet.

1. Syrgasanvändning

Bolaget har under ett antal år gjort försök med att använda syrgas i förbränningsprocessen i omvärmningsugnarna, ugn 301 och 302. Ursprungligen gjordes försöken i syfte att minska emissioner av kväveoxider. Det visade sig dock att den största effekten av syrgasanvändningen var förbättrad förbrännings-effektivitet och ökad värmningskapacitet.

Den syrgas som bolaget använder i dagsläget tillverkas av AGA i Avesta och transporteras till SSAB i Borlänge på tankbil. Omfattningen av transportererna är i dagsläget ca 3 tankbilar om dagen.

2. Genomförda försök med syrgasanvändning

Syrgas används idag i både ugn 301 (gasol) och ugn 302 (naturgas – tidigare olja). Under 2015 användes totalt 31 kton syrgas. Fördelningen av syrgasanvändningen mellan dessa anläggningar är i dagsläget ca 20% i ugn 301 och ca 80% i ugn 302.

Metoden för syrgasanvändning skiljer sig mellan de båda ugnarna. I ugn 301 anrikas den tillförda förbränningsluften med syrgas medan i ugn 302 injiceras syrgas via lansar direkt in i förbränningszonerna (sk "syrgaslansning").

Eftersom designen av ugnarna är olika valdes metoderna för anrikning efter de lösningar som bedömdes tillgängliga och utefter ugnarnas tekniska förutsättningar.

Ganska snart under försökens gång visade det sig att den valda metoden för ugn 302 var en bättre och mer lyckad metod för syrgasanrikning. Arbetet fokuserades därför på att få en optimal och uthållig syrgasanvändning i ugn 302

Viktiga faktorer har varit att optimera och utvärdera

- emissioner (NOx, CO2) och energiprestanda
- slitage på ugnens infodringar och tegelverk
- produktkvalitet

I december 2014 utfördes bränslekonvertering av ugn 302 från eldningsolja till naturgas. Arbetet med optimering och utvärdering för syrgasanvändning fick därmed startas om.

Försök och utvärderingar har utförts under 2015 med bra utfall. Bolagets bedömning är att syrgasanrikningen i ugn 302 uppfyller kriterierna för en optimal och uthållig syrgasanvändning.

3. Fortsatta försök med syrgasanrikning och planer framåt

Under 2015 har ett projekt startats för att öka anrikningsgraden i ugn 301 med målet att nå en anrikningsgrad i nivå med ugn 302. Nya lösningar för metoder att injicera syrgas till förbränningsprocessen utifrån ugnens förutsättningar har utvecklats och detta möjliggör ett språng avseende prestanda i jämförelse med tidigare anrikningsmetod.

Projektets status för närvarande är att den nya metoden är verifierad i mindre skala med gott utfall beträffande emission och prestanda. Under hösten 2016 kommer styrsystem för metoden att anpassas för kontinuerlig drift vilket möjliggör start för optimering och utvärdering av emissioner, energiprestanda, slitage av ugnen samt produkternas kvalitet.

För att säkerställa att syrgasanvändningen fungerar i ugn 301 bedöms följande tidplan för projektet.

- Hösten 2016: kontinuerlig drift med nya anrikningsmetoden påbörjas
- 2017: optimering, anpassning, justering och utvärdering av emission och energiprestanda samt produkternas kvalitet
- 2018 och 2019: utvärdering av slitaget på ugnens infodringar och tegelverk.

4. Förutsättningar för tillverkning av syrgas inom SSABs verksamhetsområde

Förutsättningar som behöver vara kända för att ta beslut om syrgastillverkning på plats:

- Verksamhetens uttagsprofil
- Produktionstakt (en- eller tvåugnsdrift)
- Elprisets utveckling (produktionskostnad för syrgastillverkning)

För att påbörja en förstudie om möjligheten att tillverka syrgas inom SSABs verksamhetsområde krävs att behovet av syrgas för bolagets verksamhet är känt. Omfattningen av bolagets framtida användning av syrgas beror på utfallet av försök med syrgasanvändning i ugn 301 och först när detta är utvärderat och klart kan den framtida uttagsprofilen för syrgas fastställas. Utagsprofilen för syrgas är en av förutsättningarna för dimensionering och projektering av en eventuell produktionsanläggning. En annan faktor som behöver beaktas är konjunkturutvecklingen eftersom produktionsvolymerna är avgörande för om en eller två ugnar behöver köras vilket i sin tur påverkar syrgasförbrukningen. Därutöver finns en osäkerhet om elprisets framtida utveckling vilket påverkar produktionskostnaden för syrgas.

5. Våra överväganden

I dagsläget är användningen av syrgas för lågt för att det ska vara aktuellt med tillverkning på plats. Utvärdering av försök med syrgasanvändning i ugn 301 kommer utvisa om syrgasanrikning fungerar även i denna ugn. Därefter behöver bedömning göras av framtida produktionsvolymerna och behovet av anläggningsnyttjande (en eller två ugnar) vilket är avgörande för den totala uttagsprofilen för syrgas och därmed hur dimensionering av anläggning bör utformas.

Nuvarande bedömning är att omfattningen av bolagets framtida användning av syrgas kan fastställas tidigast vid utgången av 2019 då anrikningsprojektet för ugn 301 bedöms vara genomfört och utvärderat. Först då skulle det kunna bli aktuellt att initiera en förstudie om anläggning för tillverkning av syrgas inom verksamhetsområdet.

SVERIGES DOMSTOLAR

ANVISNING FÖR HUR MAN ÖVERKLAGAR - DOM I MÅL DÄR MARK- OCH MILJÖDOMSTOLEN ÄR FÖRSTA INSTANS

Den som vill överklaga mark- och miljödomstolens dom ska göra detta skriftligen. **Skrivelsen ska skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen.** Överklagandet prövas av Mark- och miljööverdomstolen vid Svea hovrätt.

Överklagandet ska ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom tre veckor** från domens datum. Sista dagen för överklagande finns angiven på sista sidan i domen.

Har ena parten överklagat domen i rätt tid, får också motparten överklaga domen (s.k. **anslutningsöverklagande**) även om den vanliga tiden för överklagande har gått ut. Överklagandet ska också i detta fall skickas eller lämnas till mark- och miljödomstolen och det måste ha kommit in till mark- och miljödomstolen **inom en vecka** från den i domen angivna sista dagen för överklagande. Om det första överklagandet återkallas eller förfaller kan inte heller anslutningsöverklagandet prövas.

För att ett överklagande ska kunna tas upp krävs att Mark- och miljööverdomstolen lämnar **prövningstillstånd**. Det görs om:

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som mark- och miljödomstolen har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står mark- och miljödomstolens avgörande fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Mark- och miljööverdomstolen varför klaganden anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla uppgifter om:

1. den dom som överklagas med angivande av mark- och miljödomstolens namn samt datum för domen och målnummer,
2. den ändring av mark- och miljödomstolens dom som klaganden vill få till stånd,
3. grunderna (skälen) för överklagandet och i vilket avseende mark- och miljödomstolens domskäl enligt klagandens mening är oriktiga,
4. de omständigheter som åberopas till stöd för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
5. de bevis som åberopas och vad som ska styrkas med varje bevis.

Har en omständighet eller ett bevis som åberopas i Mark- och miljööverdomstolen inte lagts fram tidigare, ska klaganden förklara anledningen till omständigheten eller beviset inte åberopats i mark- och miljödomstolen. **Skriftliga bevis** som inte lagts fram tidigare ska ges in samtidigt med överklagandet. Vill klaganden att det ska hållas ett förnyat förhör eller en förnyad syn på stället, ska han eller hon ange det och skälen till detta. Klaganden ska också ange om han eller hon vill att motparten ska infinna sig personligen vid huvudförhandling i Mark- och miljööverdomstolen.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans/hennes ombud.

Om ni tidigare informerats om att **förenklad delgivning** kan komma att användas med er i målet/ärendet, kan sådant delgivningssätt också komma att användas med er i högre instanser om någon överklagar avgörandet dit.

Ytterligare upplysningar lämnas av mark- och miljödomstolen. Adress och telefonnummer finns på första sidan av domen.